

## AKTUELNO: "Svetski dan kontracepcije", 26. septembar 2021. godine

24.09.2021

### Svetski dan kontracepcije

se obeležava svake godine 26. septembra. Kampanja je pokrenuta 2007. godine na globalnom nivou, sa ciljem da se istakne važnost upotrebe različitih metoda kontracepcije i odgovornog seksualnog ponašanja tako da se omogući svim seksualno aktivnim osobama, posebno mladima, informisan izbor o njihovom seksualnom i reproduktivnom zdravlju.

Â

Planiranje porodice omogućava pojedincima i parovima da planiraju i ostvare i da planiraju vreme njihovog rađanja i razmak između porođaja. Planiranje porodice je, takođe, pitanje seksualnih i reproduktivnih prava. Pravo na seksualno i reproduktivno zdravlje predstavlja jedno od osnovnih ljudskih prava, koje podrazumeva da je ljudima omogućeno da ostvaruju bezbedne seksualne odnose na zadovoljstvo oba partnera, da ne dozivljavaju prinudu i nasilje i da ne strahuju od seksualno prenosivih infekcija i neželjene trudnoće, kao i da mogu da kontrolišu plodnost na način koji ne izaziva neželjene posledice po njihovo zdravlje.Â

Â

Svetska zdravstvena organizacija (SZO) se zalaže za promociju planiranja porodice i kontracepcije, kreiranjem smernica zasnovanih na dokazima o bezbednosti i pružanju usluga kontracepcije i obezbeđivanju ljudskih prava u programima kontracepcije.Â

### Â Ključne Äijenice:

â€“  
U skoro svim regionima sveta učestalost korišćenja kontraceptivnih metoda je najveća među ženama generativnog doba (15–49 godina) koje su u braku ili u vanbračnoj zajednici. Posmatrano na globalnom nivou, 63% žena u generativnom dobu koje su u braku ili u vanbračnoj zajednici koristi neki oblik kontracepcije. Upotreba kontracepcije bila je iznad 70% u Evropi, Latinskoj Americi, na Karibima i u Severnoj Americi, dok je u srednjoj i zapadnoj Africi bila ispod 25%.

â€“  
Prema procenama SZO, 214 miliona žena generativnog doba iz zemalja u razvoju u koje ne koriste nikakvu metodu kontracepcije imaju nezadovoljenu potrebu za modernom kontracepcijom.

â€“  
Prema procenama SZO, upotreba modernih metoda kontracepcije sprečila bi 308 miliona neplaniranih trudnoća, dok bi ispunjavanje svih nezadovoljenih potreba žena za modernim metodama kontracepcije sprečilo dodatnih 67 miliona neželjenih trudnoća na godišnjem nivou.

â€“  
Prema procenama SZO, oko 15 miliona adolescenata koristi neku od modernih metoda kontracepcije, dok 23 miliona adolescenata ima nezadovoljenu potrebu za modernom kontracepcijom i stoga su pod povećanim rizikom od neželjene trudnoće.

“

Neke metode kontracepcije mogu da spreče prenošenje HIV-a i drugih seksualno prenosivih infekcija. One koje su HIV-om imaju u većem procentu nezadovoljenu potrebu za planiranjem porodice i uslugama reproduktivnog zdravlja u odnosu na opštiju populaciju, delimicno zbog nedostatka ulaganja u integrisane usluge planiranja porodice.

### Model planiranja porodice u Republici Srbiji

#### Stanovništvo

u Republici Srbiji pretežno primenjuje tradicionalne metode kontracepcije, a zbog njihove nedovoljne efikasnosti tako se suočava sa nešeljenom trudnošćom i pribegava indukovanim abortusu.

#### Prema

rezultatima poslednjeg reprezentativnog istraživanja višestrukih pokazatelja, savremenu i efikasnu kontracepciju u Republici Srbiji koristi manje od petine žena iz opštite populacije koje su u braku ili vanbračnoj zajednici (21,4%), a tradicionalnu dvostruko više (40,8%). Među modernim metodama kontracepcije najviše se koristi kondom za muškarce (15,1%), mnogo reče kombinovana oralna kontracepcija (3,0%), intrauterini uložaci (2,6%) i sterilizacija žene (0,6%).

Među tradicionalnim metodama dominira metod prekinutog snošaja (coitus interruptus) (31,4%), dok je metod izbegavanja odnosa u žplodnim danima i ostale prirodne metode koristilo 9,5% ispitanica. Nijedan metod kontracepcije nikada nije koristilo 37,7%. Potrebe za kontracepcijom nisu zadovoljene kod 8,8% anketiranih žena.

“

“

### Odgovorno seksualno ponašanje i pandemija COVID-19

Pošto se korona virus prenosi, između ostalog, bliskim fizičkim kontaktom, a kako seksualni odnos uključuje bliski fizički kontakt, ne postoje mere koje mogu u znajnoj meri smanjiti rizik od njegovog prenošenja sa zaražene osobe na osetljivu osobu tokom seksualnog odnosa. Stoga je svaki seksualni odnos rizik za prenošenje korona virusa i upuštanjem u seksualni odnos ovaj rizik se jednostavno mora prihvatići. S obzirom na način prenošenja, mogućnosti infekcije je najveća tokom ljubljenja.

Preporuka za smanjenje rizika od prenošenja korona virusa seksualnim odnosom odnosi se na seksualni odnos sa osobom sa kojom smo u bliskom svakodnevnom kontaktu, ili partnerom u stalnoj vezi, poput supravniku i životnih partnera.

## Kontracepcija i pandemija COVID-19

Pandemija COVID-19 je ukazala na potrebu da se razviju inovativne strategije kako bi se osigurao neometan pristup informacijama i uslugama vezanim za kontracepciju tokom pandemije i smanjio pritisak na preopterećeni zdravstveni sistem i to na sledeći način:

• Povećati upotrebu mobilnih telefona i digitalnih tehnologija kako bi se pomoglo da korisnici usluga donesu odluku o metodu kontracepcije koji im je najprihvativiji.

• Provođenje dostupnosti usluga kontracepcije (uključujući i informacije i metode) na mesta poput apoteka, drogerija, mrežnih platformi i drugih prodajnih mesta.

• Prodajući trajanje recepta za podizanje metoda kontracepcije koji se izdaju na recept, kako bi se izbegao kontakt sa drugim osobama u domu zdravlja i širenje virusa.

U Republici Srbiji, Institut za javno zdravlje Srbije organizuje Dr Milan Jovanović Batut sa mrežom instituta/zavoda za javno zdravlje obeležiće 26. septembar kao "Sveti dan kontracepcije" organizovanjem različitih edukativno-promotivnih aktivnosti sa ciljem promocije značaja očuvanja seksualnog i reproduktivnog zdravlja i mogućnosti korištenja dostupnih modernih metoda kontracepcije uz poštovanje svih preventivnih mera koje se odnose na sprečavanje širenja zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2.

•

• za promociju zdravlja ZZJZ Vranje

•